

VENDIM
Nr.20, datë 29.9.2008

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vladimir Kristo	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Gjergj Sauli	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Vitore Tusha	Anëtare e “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “

me sekretare Blerina Çinari, në datën 3.7.2008, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.12 Akti që i përket:

KËRKUES: Qamil Spahija, përfaqësuar nga av.Bujar Hoti, me prokurë.

SUBJEKTI I INTERESUAR: Naim Haxhagiq, përfaqësuar nga av.Shyqyri Dylgjeri, me deklaram.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr.20, datë 7.4.2006 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit).

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fehmi Abdiu, përfaqësuesin e kërkuarit që u shpreh për pranimin e kërkesës; përfaqësuesin e subjektit të interesuar që kërkoi rrëzimin e kërkesës dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr.2266, datë 16.9.1996, duke rrëzuar kërkesëpadinë e kërkuarit Qamil Spahija, (kërkuar) dhe duke pranuar kundërpadinë e të paditurit Naim Haxhagiq (subjekti i interesuar), ka vendosur: i) rrëzimin e kërkesës për pagim qiraje; ii) anulimin e vendimit nr.163, datë 16.3.1994 të Komisionit të Kthimit e Kompensimit të Pronave që përcakton kthim në natyrë kërkuarit të 122 m² truall, mbi të cilin është ndërtuar lokali i subjektit të interesuar; iii) njohjen si pronar trualli të subjektit të interesuar për 122 m²; iv) detyrimin e Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave që të kompensojë kërkuarin për këtë sipërfaqe trualli.

Ky vendim është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr.6478, datë 21.11.1996. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.1291, datë 5.11.1997, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.6478, datë 21.11.1996 të Gjykatës së Apelit Tiranë. Mbi kërkesën e kërkuarit, Kolegji Seleksionues i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.Q-14, datë 5.6.2001, ka vendosur mospranimin e rekursit në interes të ligjit si të pabazuar.

Kërkuar, duke kontestuar për falsitet lejen e ndërtimit, ka bërë kallëzim kundër shtetasit (të paditurit) Naim Haxhagiq. Me vendimin nr.250, datë 12.10.2005, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër ka vendosur: i) pushimin e gjykimit të çështjes penale nr.289 akti, datë 24.6.2005, ndaj

të pandehurit Naim Maliq Haxhagiq, pasi autori që ka kryer këtë vepër penale ka vdekur; ii) bazuar në nenin 391/1 të Kodit të Procedurës Penale, dokumenti leje ndërtimi me nr.407 prot. datë 9.12.1991, pa shënimin: “shënim dyqani është miratuar të ndërtohet provizor (me material provizor), si dhe “u pa” nënshkrimi dhe 9.12.91” krahasuar me lejen e ndërtimit me nr.407 prot. datë 9.12.1991 vërtetuar nga bashkia Shkodër, më datë 22.4.2005 me shënimin “shënim: dyqani është miratuar të ndërtohet provizor (me material provizor), si dhe “u pa nënshkrimi dhe 9.12.1991”, të asgjësohet.

Sipas këtij vendimi, i cili ka marrë formë të prerë, është vërtetuar se vepra penale e falsifikimit të dokumenteve zyrtare është kryer nga babai i subjektit të interesuar, i cili në kohën e këtij procesi gjyqësor penal rezultonte i vdekur.

Më datë 21.11.2005, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimit nr.2266, datë 16.9.1996 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër, vendimit nr.6478, datë 21.11.1996 të Gjykatës së Apelit Tiranë, vendimit nr.1291, datë 5.11.1997 të Gjykatës së Lartë, vendimit nr.Q-14, datë 5.6.2001 të Kolegjit Seleksionues të Gjykatës së Lartë. Kërkuesi ka paraqitur si shkak rishikimi faktin se me vendim penal të formës së prerë të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër është vendosur të asgjësohet dokumenti i lejes së ndërtimit si dokument i falsifikuar, i përdorur si provë nga subjekti i interesuar në procesin civil pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër.

Gjykata e Lartë (Dhoma e Këshillimit), me vendimin e saj nr.20, datë 7.4.2006, ka vendosur “Mospranimin e kërkesës së kërkuesit për rishikimin e vendimit nr.2266, datë 16.9.1996 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër”, duke e konsideruar si kërkesë të paraqitur jashtë afatit prekluziv 1-vjeçar të parashikuar nga neni 445 i Kodit të Procedurës Civile.

Kërkuesi ka kërkuar shfuqizimin e vendimit nr.20, datë 7.4.2006 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (vendimi), duke parashtruar këto shkaqe:

- Kolegji Civil (Dhoma e Këshillimit) ka vepruar në kundërshtim me kërkesat e nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile, duke i mohuar të drejtën e aksesit.

- Kolegji ka vendosur në kundërshtim me vendimin nr.8, datë 24.3.2005 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë lidhur me interpretimin e afatit të paraqitjes së kërkesës për rishikim.

- Gjykata ka shkelur të drejtën për një proces të rregullt ligjor, sepse nuk ka shqyrtuar në seancë gjyqësore pretendimet e ngritura në kërkesën për rishikim.

Subjekti i interesuar ka pretenduar si shkak për rrëzimin e kërkesës së kërkuesit se:

- Gjykata ka cenuar një të drejtë të fituar ligjërisht më përpara.

- Gjykata ka vepruar në kundërshtim me parimin e gjësë së gjykuar, pasi për të njëjtin shkak, me kërkuesin është përfshirë në një konflikt gjyqësor të stërzgatur dhe që aktualisht ndodhet në gjykim në Gjykatën e Lartë.

- Çështja objekt shqyrtimi, nga pikëpamja procedurale, është shqyrtuar më përpara dhe në Gjykatën Kushtetuese.

II

Kërkuesi ka pretenduar se vendimi i Kolegjit Civil i Gjykatës së Lartë është rezultat i një procesi të parregullt ligjor, çka vjen në kundërshtim me nenin 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (Kushtetuta) dhe me nenin 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ). Ai ka kërkuar shfuqizimin e këtij vendimi, sepse i është mohuar e drejta për t’iu drejtuar gjykatës dhe si rrjedhojë, e drejta e pronësisë mbi truallin.

Në shqyrtimin e kërkesës së paraqitur, Gjykata Kushtetuese çmon se pretendimet e kërkuesit duhet të vlerësohen të veçuara në kuadër të standardeve dhe elementeve përbërëse të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të neneve 42 e 131/f të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe të nenit 6 të KEDNJ.

1. Pretendimi i kërkuesit se Gjykata e Lartë (Dhoma e Këshillimit) duke shkelur nenin 445 të Kodit të Procedurës Civile dhe duke mos zbatuar vendimin nr.8, datë 24.3.2005 të

Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë lidhur me interpretimin e afatit të paraqitjes së kërkesës për rishikim, i ka mohuar të drejtën për t'u paraqitur para gjykatës, dhe si rrjedhojë dhe të drejtën e pronësisë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në çështjen në shqyrtim, i është referuar vetëm nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile dhe ka arritur në përfundimin se kërkuesi e ka paraqitur kërkesën për rishikim tej afatit njëvjeçar nga dita që vendimi ka marrë formë të prerë.

Në çështjen në shqyrtim, çmohet e nevojshme për të qëndruar në disa momente që kanë të bëjnë me interpretimin e ligjit procedural, që është atribut i gjykatave të sistemit gjyqësor dhe i organeve që e zbatojnë atë. Duke u nisur nga ky parim, del se dhe sqarimi i kuptimit të çdo dispozite të Kodit të Procedurës Civile dhe raporti i saj me dispozitat e tjera të përafërta me të për zbatimin e tyre në gjykimet e çështjeve është në kompetencë të gjykatave të sistemit gjyqësor (*shih vendimin nr.19, datë 23.12.2004 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata ka vlerësuar se problemet e interpretimit dhe zbatimit të ligjit mund të merren në konsideratë prej saj vetëm nëse përmes këtij procesi cenohen të drejta kushtetuese themelore (*shih vendimin nr.4, datë 28.2.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

Në çështjen në gjykim kjo Gjykatë çmon se është e domosdoshme të ballafaqojë përmbajtjen e nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile e ato të dispozitave të kapitullit të tretë që trajtojnë institutin e rishikimit (nenet 494-498), veçanërisht me përmbajtjen e nenit 496 të këtij Kodi. Këto dy dispozita dallojnë nga njëra-tjetra sepse: i) neni 445 sanksionon prekluzivitetin (afatin) e ankimit si mjet procedural për të gjitha llojet e ankimit, përfshirë dhe kërkesën për rishikim, duke pasur parasysh se zë vend në titullin e parë të pjesës së tretë të Kodit, kurse neni 496 sanksionon afatin ligjor vetëm përsa i përket kërkesës për rishikim që zë vend në titullin e tretë të pjesës së tretë të Kodit; ii) neni 445 përcakton vetëm ankimin njëvjeçar nga shpallja e vendimit, kurse neni 496 përcakton afatin njëvjeçar që nga dita që ka lindur shkaku i rishikimit; iii) neni 445 nuk ka si qëllim përcaktimin e afatit për ankim, ndërsa neni 496 saktëson afatin 30-ditor si determinat nga dita që pala ka marrë dijeni për shkakun e rishikimit.

Nga sa më lart, në rastet e paraqitjes së kërkesës për rishikimin e një vendimi të formës së prerë, neni 445 i Kodit të Procedurës Civile duhet të zbatohet në harmoni me nenin 496 të këtij Kodi, përsa i përket afatit prekluziv njëvjeçar. Pra, ky afat llogaritet ose nga momenti që është shpallur vendimi që ankimohet ose nga momenti që merr formë të prerë vendimi që përmban shkakun e rishikimit të parashikuar nga neni 494 i Kodit të Procedurës Civile. Nëse nuk do të interpretohej në këtë mënyrë, neni 445 i Kodit të Procedurës Civile, ashtu si është shkruar do të ishte i paaplikueshëm, duke ia ngushtuar hapësirat individit për të pasur akses në gjykatë dhe për të shfrytëzuar mjetin procedural të jashtëzakonshëm të kërkesës për rishikim.

Nisur nga ky interpretim, Gjykata vlerëson se për çështjen në shqyrtim, afati i kërkesës për rishikim të kërkuetit duhet të fillojë nga marrja formë të prerë e vendimit që përmban shkakun e rishikimit. Meqenëse vendimi që ka vërtetuar rrethanën e falsifikimit ka marrë formë të prerë me datë 14.11.2005 dhe kërkuesi e ka paraqitur kërkesën për rishikim pranë Gjykatës së Lartë me datë 21.11.2005, kërkesa duhet të konsiderohet se është paraqitur brenda afatit njëvjeçar. Këtë qëndrim kanë mbajtur dhe Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë me vendimin nr.8, datë 24.3.2005 duke arsyetuar se: “Ligjvënësi e ka klasifikuar kërkesën për rishikim në mjetet për t'u ankuar ndaj vendimeve të gjykatave, krahas apelit dhe rekursit (neni 442 i Kodit të Procedurës Civile). Ky afat prekluziv (dekadencë) llogaritet nga momenti që është shpallur vendimi që ankimohet apo vendimi i formës së prerë që përmban shkakun e rishikimit, sipas rasteve të parashikuara në nenin 494 të Kodit të Procedurës Civile. Si përfundim, në rastet e paraqitjes së kërkesës për rishikimin e një vendimi të formës së prerë, neni 445 i Kodit të Procedurës Civile duhet të zbatohet në harmoni me nenin 496 të këtij Kodi, përsa i përket afatit prekluziv njëvjeçar, për pasojë, paraqitja e kërkesës tej këtij afati e bën atë të papranueshme”.

Gjykata Kushtetuese konstaton se interpretimi jo i drejtë i dispozitave në fjalë ka lidhje të drejtpërdrejtë me standardet kushtetuese që lidhen me procesin e rregullt ligjor, dhe i ka mohuar

kërkuesit të drejtën e aksesit për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të kërkuar të drejtën e pronësisë.

Për sa më sipër, Gjykata e gjen të mbështetur pretendimin për cenim të procesit të rregullt ligjor për shkak të interpretimit të gabuar të nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile lidhur me afatin e paraqitjes së kërkesës për rishikim. Ky vlerësim i gjykatës ka të bëjë me cenimin e parimeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi duke mos u zbatuar dispozitat procedurale të Kodit të Procedurës Civile, si dhe standardet e nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ, kërkuesit i është mohuar e drejta kushtetuese e aksesit dhe rrjedhimisht, pretendimi për të drejtën e pronësisë.

2. Pretendimi i kërkuesit se nuk janë shqyrtuar në seancë gjyqësore pretendimet e ngritura në kërkesën për rishikim.

Kërkuesi pretendon shkelje të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, sepse nuk janë shqyrtuar në seancë gjyqësore pretendimet e ngritura në kërkesën për rishikim.

Ky pretendim i kërkuesit nuk qëndron, sepse në paragrafin e parë të nenit 498 të ndryshuar, thuhet se: "... kur kërkesa është bërë jashtë rasteve të përcaktuara në nenin 494 ose kur është bërë nga ata që nuk e kanë këtë të drejtë, si dhe kur rezulton haptazi e pambështetur, gjykata vendos mospranimin e saj". Nga ky përcaktim ligjor kuptohet, se shqyrtimi i kërkesës nga Gjykata e Lartë, kur ajo është bërë jashtë kriterëve ligjorë, bëhet në Dhomën e Këshillimit pa pjesëmarrjen e palëve. Një verifikim i tillë i kërkesës, nëse i plotëson ose jo kushtet për shqyrtim, është atribut i Dhomës së Këshillimit dhe jo i seancës gjyqësore. Aq më tepër, që mospranimi i kërkesës vendoset pas këtij shqyrtimi paraprak dhe jo në seancë gjyqësore. Prandaj, përcaktimi në ligj, se në këto raste gjykata vendos mospranimin, dëshmon se shqyrtimi i kërkesës për rishikim për të verifikuar paraqitjen e saj sipas kriterëve ligjorë, bëhet në Dhomën e Këshillimit. Ky është qëndrimi i ligjvënës, i përcaktuar edhe në nenin 480 të Kodit të Procedurës Civile për shqyrtimin e rekursit në dhomën e këshillimit" (shih vendimin nr.6, datë 26.2 2003, të gjykatës kushtetuese).

Për sa më sipër, Gjykata nuk e gjen të mbështetur pretendimin për cenim të procesit të rregullt ligjor, për shkak se nuk janë shqyrtuar në seancë gjyqësore pretendimet e ngritura nga kërkuesi në kërkesën për rishikim.

3. Pretendimi i subjektit të interesuar se është cenuar në një të drejtë të fituar ligjërisht më përpara, duke qenë se ka një vendim gjyqësor të formës së prerë në favor të tij.

Jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese konceptin e sigurisë juridike, të të drejtës së fituar, të pritshmërisë së ligjshme dhe të besimit të qytetarëve te shteti i referon te parimi i shtetit të së drejtës" (shih vendimin nr.9, datë 26.2.2007 të Gjykatës Kushtetuese).

Për sa i përket të drejtave të fituara si element i parimit të sigurisë juridike, Gjykata ka një jurisprudence të sajën, duke u shprehur se: "Çdo proces ku vihen në dyshim të drejtat e fituara nuk mund të konsiderohet se qëndron jashtë nocionit të "procesit të rregullt" përderisa diskutohet e vendoset lidhur me këto të drejta të fituara. Ky parim është i detyrueshëm të respektohet në të gjitha fazat e një procesi ku kërkohet të cenohen të drejtat e fituara dhe siguria juridike që rrjedh prej tyre" (shih vendimin nr.8, datë 2.5. 2006 të Gjykatës Kushtetuese).

Po kështu kjo Gjykatë ka pohuar se: "...shqyrtimi i çështjes dhe nxjerrja e konkluzioneve nga gjykata vetëm mbi bazën e provave të paraqitura nga një palë pa dëgjuar pretendimet e komentet e palës tjetër, është shoqëruar në çështjen në shqyrtim me prishjen e vendimit të formës së prerë, pra me cenimin e gjendjes juridike të krijuar dhe të të drejtës së fituar më parë. Këto të drejta nuk mund të cenohen pa u respektuar të drejtat kushtetuese të palëve në gjykim" (shih vendimin nr.5, datë 26.1.2007 të Gjykatës Kushtetuese).

Në çështjen në shqyrtim, subjekti i interesuar ka fituar të drejtën e pronës me vendim gjyqësor të formës së prerë, por legjislacioni shqiptar, dhe konkretisht Kodi i Procedurës Civile në dispozitat 445 e në vijim, ka parashikuar mënyra ankimi ndaj vendimeve gjyqësore të formës së prerë, nëpërmjet një mjeti procedural të jashtëzakonshëm, sikundër është kërkesa për rishikim. Në kontekstin e çështjes në shqyrtim, pritshmëria e ligjshme e kërkuesit ka qenë pranimi i kërkesës së tij për rishikim, nisur nga fakti se Gjykata e Lartë ka pasur një vendim unifikues mbi

këtë çështje, ku ka shprehur qëndrimin e saj ndaj dispozitave ligjore, që nënkupton një përjasje dhe pritshmëri të ligjshme për pranimin e kërkesës për rishikim. Për sa kohë që kërkuesi kishte në dorë një mjet ankimi për të ezauruar, edhe pse i jashtëzakonshëm, ai ishte në kushtet ku mund të fitonte të drejtën e tij (pritshmëri e ligjshme).

Subjekti i interesuar, ndër të tjera, pretendoi se në kundërshtim me parimin e gjësë së gjykuar, për të njëjtin shkak, ai me kërkuesin janë të përfshirë në një konflikt gjyqësor të stërzgatur që ndodhet aktualisht në gjykim në Gjykatën e Lartë.

Gjykata konstatoi se konflikti për të cilin subjekti i interesuar pretendon se ndodhet në proces gjykimi në Gjykatën e Lartë është me të njëjtat palë, por me objekt të ndryshëm. Rekursi i paraqitur pranë kësaj gjykate nga z.Naim Haxhagiq dhe bashkia Shkodër ka si objekt shfuqizimin e vendimit nr.2239, datë 20.10.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër, me anë të të cilit është vendosur fshirja nga Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme e pronës në favor të z.Naim Haxhagiq dhe konstatimi i pavlefshmërisë absolute të kontratës së shitjes së truallit, si dhe shfuqizimin e vendimit nr.118, datë 26.3.2007 të Gjykatës së Apelit Shkodër që ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër nr.2239, datë 20.10.2006.

Edhe pretendimi tjetër se nga pikëpamja procedurale konflikti është shqyrtuar në të gjitha shkallët e gjykimit, duke përfshirë dhe Gjykatën Kushtetuese nuk qëndron, sepse kjo gjykatë, me vendimin nr.37, datë 16.9.1998, ka vendosur moskalimin për shqyrtim të çështjes me objekt: shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr.1291, datë 5.11.1997 të Kolegjit Civil të Kasacionit. Ndërkohë, që me kërkesën në shqyrtim kërkuesi kërkon shfuqizimin e vendimit nr.20, datë 7.4.2006 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit).

Sa më lart, Gjykata arrin në përfundimin se kërkesa e paraqitur nga kërkuesi është e bazuar në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe të nenit 6 të KEDNJ-së dhe për rrjedhojë, duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131/f të Kushtetutës dhe nenit 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës së kërkuesit Qamil Spahija, deklarin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr.20, datë 7.4.2006 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit).

- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim pranë Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, (Dhoma e Këshillimit).

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Vladimir Kristo (kryetar)

Anëtarë pro: Xhezair Zaganjori, Sokol Sadushi, Vitore Tusha, Petrit Plloçi, Fehmi Abdiu, Sokol Berberi.

Anëtar kundër: Gjergj Sauli.